

Duivenplaatjes van Cornelis van Gink en Johan Lentink

Tegenwoordig zijn voetbalplaatjes weer in, in de jaren 70-80 waren de vijftig jaar oude plaatjesalbums van Verkadekoekjes over de Nederlandse natuur van Jac. Thijssen uitermate populair. Wie kan zich voorstellen dat ooit duivenplaatjes populair waren? Weinigen kunnen zich het in ieder geval nog herinneren. Twee mannen hebben aan het succes van de vogelplaatjes bijgedragen: Cornelis van Gink en Johan Lentink, beiden fervente duivenfokkers en duiventekenaars.

Het zou kunstenaars Cornelis van Gink en Johan Lentink tekortdoen om hen alleen als makers van duivenplaatjes te kwalificeren, vandaar dat we proberen een overzicht te geven van wat ze op het gebied van duiven hebben geproduceerd.

Zeeplaatjes

In 1910 gaven de Koninklijke Zeeplaatjesfabrieken De Duif (voorheen Chr. Pleines) uit Den Dolder de albumserie 'Onze duiven in woord en beeld' uit (twaalf albums van 32 pagina's, die later in twee delen werden gebonden), met teksten van Cornelis Spruijt en tekeningen op losse plaatjes van Van Gink. Tegenwoordig is deze befaamde serie voor 200 tot 350 euro op Marktplaats te koop, al naar gelang de staat en de compleetheid van de plaatjes. Van vrijwel alle toentertijd erkende nationale duivenrassen maakte hij in deze serie tekeningen, behalve van de Gelderse slenk en de Oud-Hollandse kapucijn. Beide werden destijds gezien als niet-interessante 'rassen van de armen'. Ook de door hemzelf ontwikkelde Voorburgse schildkropper ontbrak om onduidelijke redenen.

Sauskaarten

Het duurde niet lang of Van Gink kreeg navolging. Na een heruitgave van zijn eerste plaatjesboek in 1925, maakte tekenaar Johan Lentink ook tekeningen bij twee boekjes uit de serie van sausfabrikant

Een voorbeeld van een zeeplaatje van Cornelis Van Gink, hier van de Schoorsteenveger (Hoogvlieger)

TEO uit Elst (uitgave Taminiau Conserve; tekst W. H. Logman). In de delen 7 en 8 werden twee series van elk twaalf ansichtkaarten afgedrukt met sierduiven. Slechts zes Nederlandse rassen werden hierbij afgebeeld: Hoogvlieger, Hollandse kropper, Holle kropper, O-H tuimelaar, O-H meeuw en Nonduif.

Zeer gebruikelijk (nog tot in de jaren zestig van de vorige eeuw) was het dat illustraties los bijgeleverd werden of apart verzameld dienden te worden en dan door de eigenaar zelf ingeplakt werden. Na de oorlog kwam Lentink met het door Cornelis Spruijt geschreven en door hem met tachtig tekeningen geïllustreerde 'Practische duiventeelt'.

Hiervan kwam in 1955 een verbeterde versie, die door een echte uitgeverij werd uitgebracht: 'Onze duivenrassen in woord

Cornelis van Gink tekende reeds in 1910 de voorganger van de slenk: de witte Amsterdamse ballonkropper

Helmduif door Cornelis van Gink

Hyacinthduif door Johan Lentink

en beeld; platenatlas met beschrijvende tekst van 174 algemeen erkende rassen' ('s-Gravenhage: Uitg. W. P. van Stockum & Zoon; 387 pagina's). Ook dit is een verzamelaarsobject geworden waarbij ook weer geldt: hoe beter de staat en hoe completer qua plaatjes, des te meer geldt waard. In 1976 werkte Lentink mee aan een ander standaardwerk, de vrijwel complete Elsevier's duivengids met 179 duivenrassen (illustraties Johan Lentink, tekst Jan Honders). In november 2008 waren nog 75

tekeningen van Lentink op een duivententoonstelling in Kampen te zien.

Wie er nu de meest karakteristieke afbeeldingen van de Nederlandse duivenrassen gemaakt heeft, zal wel altijd discutabel blijven. De stijl van Van Gink kun je als nostalgisch, van vóór de Tweede Wereldoorlog beschouwen, de stijl van Lentink is duidelijk wat primitiever dan die van Van Gink, maar daarom niet minder goed. Concluderend kunnen we stellen dat Van Gink in tegenstelling tot bij de hoenders niet alle nationale rassen geschilderd of getekend heeft, immers kapucijn en zijn eigen Voorburgse schildkropper ontbreken bij hem, zodat hij daarmee door Lentink overtroffen is. Wellicht is de gehele

Voorburgse schildkrop door Johan Lentink

4 van de 7 Groninger slenk kleurslagen door Johan Lentink

collectie van afbeeldingen van Nederlandse duivenrassen van Van Gink en Lentink binnenkort online te zien bij de SZH (www.szh.nl) of bij de Speciale collecties van het Centrum voor Genetische bronnen in Nederland (CGN; www.cgn.wur.nl). Hier zullen ook de foto's van alle Nederlandse rassen afkomstig uit de archieven van duivenmegalomaan Dick Hamer uit Zutphen geplaatst worden. Misschien is dan ook het uitbrengen van plaatjes van ons huidige levend erfgoed voor een supermarkt of levensmiddelenketen een modern, springlevend idee? ●

Met dank aan Dick Hamer voor al zijn adviezen.